

פניני מבשר טוב

ליקוטי אמרים מתורת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
מביאלא

פרשת וארא

ההבדל בין שם שדי לשם הוי"ה, הוא: כי שדי מורה על היותו משדד מערכות הטבע - בתוך הטבע. אולם שם הוי"ה, ושם "אהיה אשר אהיה", מורה שאין שום מציאות בעולם מלבד מציאותו יתברך. ואין קיום לעולם בלתי כוחו יתברך המחיה ומהווה הכל, בכל רגע ורגע - עד בחינה שאין טבע כלל.

זוהי הבטחת "אהיה אשר אהיה", כי בכוחו יתברך התקיימו ישראל בגלות מצרים, ובכח זה יתקיימו בכל הגלות העתידות. והוא סוד קיומם של ישראל מעל לדרך הטבע.

ומה שהיה עד כה - דהיינו: עד יציאת מצרים - בהסתור, בא עתה, ביציאת מצרים, בגילוי - על ידי שם הוי"ה שנתגלה אז למשה רבינו עליו השלום בשליחותו מאת השם יתברך. ובכח השם הזה שנתגלה לו - שהוא הכח העומד לישראל תמיד בעת צרתם, בגילוי שם הוי"ה, שהוא מהוה כל מציאות העולם, ואפס זולתו - יצאו ממצרים.

ובכן, היות ואין שום מציאות וכח הטבע חוץ מהשם יתברך, לפיכך אין כל דבר

ההבדל בין גילוי השם בשם שדי לשאר שמות
וְאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵל
שְׁדֵי וּשְׁמֵי ה' לֹא נִודְעָתִי לָהֶם. (ו ג)

ולבאר על נכון ההבדל בין ה'שם' שנתגלה בו השם יתברך לאבות הקדושים, ולמשה רבינו עליו השלום. דהנה נאמר [ג, יד טז]: "ויאמר אלקים אל משה אהיה אשר אהיה ויאמר כה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני אליכם: ויאמר עוד אלקים אל משה כה תאמר אל בני ישראל ה' אלקי אבותיכם אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב שלחני אליכם זה שמי לעולם וזה זכרי לדור דור". ומקודם לכן נתגלה בשם "שדי", כנאמר "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בא'ל שדי ושמי ה' לא נודעתי להם".

הרי מודגש בדברים אלה שאמר השם יתברך, שנתגלה לאבות הקדושים רק בשם שדי, אבל "שמי ה' לא נודעתי להם". והוא מכיון שלאבותינו הקדושים היה מספיק להכיר כח אלקותו רק בשם שדי. ואולם ביציאת מצרים הוכרח ה' יתברך להתגלות בשם ה', כמו שאמר למשה רבינו עליו השלום: "אהיה שלחני אליכם".

"הוציאו את בני ישראל מארץ מצרים על צבאותם". ושם יב יז: "כי בעצם היום הזה הוצאתי את צבאותיכם מארץ מצרים". וכן שם [פסוק נא]: "ויהי בעצם היום הזה הוציא ה' את בני ישראל מארץ מצרים על צבאותם". וכמובן אחר מתן תורה במדרגה יותר גבוהה. ומשום זה נמנו וחזרו ונמנו. להכניסם לכל מיני בחינות של צבאות השי"ת.

והנה כמו שמוצאים במלכותא דארעא שישנם כל מיני צבאות וחיילות, נכמו חיל רגלים שריון מודיעין. וכדומה. כמו כן בני ישראל יש בהם כל מיני צבאות בצבא השי"ת. והנה בכל דור מלחמה לה' בעמלק, וכל אחד ואחד צריך למחות הטומאה ולכבוש העולם בפירסום וגילו שם השי"ת, ולהמליכו בעולם. וכבר היו דורות שלחמו בפועל, כמו בימי שפוט השופטים וכבוש דוד המלך וכו', שנלחמו בפועל במלחמות כבוש הארץ. והנה אף שלחמו וכבוש, עדיין מלחמה לה' בעמלק מדור דור, ובכל דור יש בחינות ואופני מלחמת ה' למחות הטומאה בהרמת הקדושה.

ומלחמות בני ישראל בגלות המר, שהיא מלחמת כח הקדושה נגד הטומאה, הוא להכין ולהכשיר הדרך לביאת המשיח, שעתידיה ארץ ישראל להתפשט בכל העולם, והוא מכח עבודות המלחמות של בני ישראל במשך כל הדורות, שהכשירו המקומות שיחול עליהם הבחינה כמו שהיה בארץ ישראל בזמן שבית המקדש היה קיים.

מבש"ט מאמר ישועות אברהם עמ' תקנב

שבעולם - יהיה אשר יהיה - יכול להזיק את מי שמאמין באמונה שלימה בסוד זה של השם יתברך: שענינו, לא רק בחינת גילוי כח השם יתברך של אדנות, שמשגיח ומנהיג את הטבע בכל עת, אלא התגלות שם הוי"ה המורה שאין כלל טבע בעולם, והכל הוא חוץ מדרך הטבע.

ובאמונת בני ישראל בכח אלקות של "אהיה אשר אהיה", שהם מכירים שהקדוש ברוך מקיימם בכל הצרות, וגם מצילם מכל השונאים בכל המצבים - הנה בציפיה הזאת באמונת-הישועה, משפיעים ישועות אשר הם באופן של למעלה מדרך הטבע, כמו שהוצרכו ביציאת מצרים.

וזהו מאמר הכתוב: "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", בכח השם הזה. שם הוי"ה. יצאו ישראל ממצרים. וכמ"ש למעלה מהאבן עזרא. והיינו: שהאמינו בכוחו יתברך, שאין שום מציאות אחרת בעולם, זולתי כוחו יתברך ומציאותו המחיה והמהוה הכל, ואין שום כח הטבע. וממילא גם כאשר אין נראה סיכוי להצלתם בדרך הטבע, הנה על ידי הכח הזה שהאמינו בו יתברך, זכו לגאולה.

לישועתך קויתי ה' עמ' קד

הראויים להיות בצבאות השי"ת
הוציאו את בני ישראל מארץ מצרים על צבאותם. (ו כו)

השבחים היותר גדולים של בני ישראל שהם צבאות השי"ת. ובחינה הזאת יש להם תמיד, אפילו בגלות מצרים, כמו שנאמר:

וכתב בסה"ק נועם אלימלך [ליקוטי שושנה, דף צט ב], וזל"ק: "בכוונת הושע שאמר [נפסחים 10]: החלפים באומה אחרת, ופירושו, שתראה בכל האומות אם יש כיוצא בהן. והשפל והגרוע בישראל הוא יותר טוב מטובים שבאומות, ונמצא בהסתכל בהאומות אין כח למקטרג על ישראל וכו'".
עכל"ק, עיין עוד שם.

מבש"ט אמונה פרק לג

המחזיק במדת הענוה אין היצה"ר וחיילותיו שולטים בו

ויעשו כן החרטומים בלטיהם להוציא את הכינים ולא יכולו וגו'. (ח יד)

ברשי"י: שאין השד שולט על בריה פחותה מכשעורה.

הביא אא"ז בסה"ק ברכת טוב, בשם אא"ז היהודי הקדוש זי"ע ועכ"י, דמי שמחשיב עצמו כאין, אין יכולה מדת הדין לחול עליו, מכיון דעל כלום אין על מה לחול וכו', עי"ש. אם כן לפי זה גם הסטרא אחרא והיצר הרע אינם יכולים לשלוט עליו.

וראיה ברורה לזה ממכת כינים, שנאמר ויעשו כן החרטומים בלטיהם להוציא את הכינים ולא יכולו וגו' ויאמרו החרטומים אל פרעה אצבע אלקים היא. ופירש"י: ולא יכולו, שאין השד שולט על בריה פחותה מכשעורה, ע"כ. הרי שכיון שלא היה לזה שיעור, לא חלה עליו הטומאה. ולכן גם אצל בני אדם, שהם בדעתם כ'אין, אין שליטת היצר הרע.

מאמר זה ספר תולדות אדם עמ' טז

ההבדל בין ישראל לעמים הוא במהותו ואינו ניתן לשינוי

ושמתי פדות בין עמי ובין עמך. (ח יט)

בספר הקדוש תולדות אדם [קרח], בשם הרבי מלובלין זצלה"ה [דברי אמת, בא], וזל"ק: "ושמתי פדות בין עמי ובין עמך, שאפילו פחות שבפחותים מעם בני ישראל, הם מעולים וטובים יותר אפילו מחסידי עכו"ם. וזה בין עמי ובין עמך, עד כאן דבריו".

וזאת ידוע, אשר מעולם לא חשב אדם מאומות העולם: הלואי שהייתי בהמה, כי לנבער מדעת יחשב, וגם במדרגות הנמוכים ובמצבי משבר הקשים ביותר אין אדם שמעדיף להיות בעל חי. כמו כן החושב הלואי הייתי גוי אינו טוב ממנו, כי לגבי ישראל האומות הרי הם כבהמות.

וידיעת ערך קדושתו של איש ישראל, היא תנאי מעכב בקיום תורתו בידו, שאי אפשר לזכות בקנין הקדושה בלא שידע ויעריך לדעת אל נכון גודל קניינו, כי לכל אלו המעלות אי אפשר לזכות כי אם על ידי שיאמין באמת בפנימיות לבבו: באור הפנימי הנטוע בו ובכוחותיו הפנימיים ולא יתן בשום אופן ליאוש המר להשתלט בו. וכן הוא בתורה, עבודה ובכל שאר קניינים הרוחניים, כמו שמוכח בהגהות אשר"י [ב"מ ב ט] לגבי מי שנכנס חפץ לרשותו ולא ידע ממנו ולא הכיר בו, לא זכה בו. וקל וחומר הדברים בקנין הרוחני, כאשר אינו מעריך יקר ערך קדושת עצמו אשר בחר בנו מכל העמים.

תורת רבוה"ק

וְהָיָה דָם בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם וּבְעֵצִים וּבְאֲבָנִים. (ז' יט)

ביאר מרן הדברי בינה זיע"א, כי מכת דם היתה הגאולה הראשונה של ישראל, כי הרי תאוות האדם שרשם מרתחת הדם, והראיה שבזקנותו כבר מתקררות תאוותיו. ועל ידי שהכה 'במצרים מכת דם, צינן דמם של ישראל שלא יהיו להוטים אחרי התאוה ויהיו מובדלים מטומאות מצרים. שלכן זו היתה גאולה ראשונה לישראל בהתרחקותם מתאוות המצרים.

***

אָמַר אֶל אֱהֲרֹן נִטָּה אֶת מִטְּךָ וְהָךְ אֶת עַפְרַת הָאָרֶץ וְהָיָה לְכַנָּם וּגו'.

לא היה העפר כדאי ללקות על ידי משה לפי שהגין עליו כשהרג את המצרי ויטמנהו בחול וכו'. (רש"י שמות ח' ב')

כאשר הגיע מרן בעל חלקת יהושע זי"ע לארץ ישראל, נכנס אל הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע וכיבדהו מהר"א בכבוד גדול שלא כדרכו. תמה אדמו"ר זי"ע באזני הרה"ק מבעלזא מה ראה לכבדו כ"כ [לדין] לא קשה תמיהתו כל עיקר, שהרי היה צדיק נשגב ואיש גדול וקדוש מאד, אך הוא השיב לו לפי שיטתו].

וכדי להשיב לו סיפר לו מעשה שהיה: פעם אחת נכנסו גדולי תלמידי החוזה מלובלין זי"ע ובקשה בפייהם שיפסיק הרבי להתייחס כ"כ הרבה אל המון העם רק יתפנה יותר לבני החבריא החפצים לשמוע ממנו דברי תורה וחסידות, אמר להם ה'חוזה': "נמצא כאן אברך רבי יעקב יצחק, תהנו מזיו אורו", כאומר שמה שחסר להם אצלו יכולים לקבל אצל תלמידו ה'יהודי הקדוש', ובזאת סיים מהר"א ואמר "גם זקיני ה'שר שלום' חסה אז הרבה אצל ה'יהודי הקדוש' אבער מיט שכל, און ער האט אסאך גי'נאשט פון עהם, [- עם שכל ופקחות וקיבל ממנו הרבה מאד]. ומהיות שאתם נכדי ה'יהודי הקדוש', הנני צריך להכיר לו טובה ולכבד את נכדיו ויוצ"ח...".

***

וְהַפְשַׁתָּהּ וְהַשְׁעֵרָה נִכְתָּה כִּי הַשְׁעֵרָה אָבִיב וְהַפְשַׁתָּהּ גְּבֻעַל. (ט לא)

יסוד חזק בתורת מרן התולדות אדם זי"ע בביאור הפסוק, כי האדם מישראל הרוצה להנצל מאימת הדין עליו להשפיל עצמו ולהרגיש כי עדיין חסר הוא, ורחוק עדיין משלימות, ועל ידי זה יתחבר עם כלל ישראל שבתוכם נמצאים צדיקים 'ויבאו אלו ויכפרו על אלו'. אבל אם יפרוש מהציבור ותזוז דעתו עליו בחשבו כי כבר שלם הוא הרי הוא בסכנה של מדת הדין, וזהו "כי השעורה אביב" השעורה נכתה מפני שהיא שלימה בלא חסרון, ו"הפשטה גבעול" היא נפרדת לעצמה כפי שדרשו חז"ל שעולה היא בד בבד לעצמה, כלומר יחיד, ולכן שתייהם הוכו. לא כן המכליל את עצמו בתוך הכלל שבודאי ניצל.

***